

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 24.

V Ljubljani, v soboto 14. junija 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Prihodnjost Burov pod angleško vlado.

V odgovoru miru, ki se je sklenil med Buri in Angleži, nahajamo dve točki, katerih posledice bodo čez vse žalostne in osodopolne za hrabri burski narod. Ti točki tičeti se niso zemskega jezika v obeh podjarmenih ljudovladah. Dogovor obsega določilo, naj bode uradni jezik pri politično administrativnih oblastih, pri sodnji in v šoli angleški. Zmagovavci dopuščajo samo dvoje izjem: prvič nizozemski jezik podučeval se bode samo v onih šolah, kjer bodo stariši to izrečno zahtevali in drugič smeje se bode stranke pri sodnijah zaslišati v maternem jeziku le takrat, kadar bode to neobhodno potrebno in če stranka angleščine ne bode zmožna.

Po celem svetu vidimo jako dobro, kako se take točke izvršujejo pri narodih, ki so v enakem položaju, v katerega je zašel po dolgi, sedaj dokončani vojski junški, hrabri in požrtovalni, toda nesrečni burski narod. Saj se marsikje ne dovoli šol v maternem jeziku otrokom niti tam, kjer stariši zahtevajo to in kako lahko je zabraniti, da stariši niti ne izrazijo svoje želje za šolski poduk v milem maternem jeziku, to vemo tudi Slovenci prav dobro.

In kdo bode mogel zabraniti angleškemu sodniku, da ne bode z denarno kaznijo in z ječo kaznoval vsakoga, kdor se bode drznil pred sodnijo trditi, da ne razume angleščine in ako ne bode hotel sodnikovem angleškem odgovoru odgovorjati. Saj imajo angleški sodniki vzgled pri oholih pruskih sodnikih, ki tako kruto postopajo napram sinovom bivše slavne poljske države, onim Poljakom, katerih zgodovina in žalostna usoda je tako podobna zgodovini hrabrega burskega naroda.

Pač mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da Angleži brezdomno nameravajo Bure raznaroditi in jih pretvoriti v Angleže s sličnimi

sredstvi, s katerimi ponemčujejo oholi, surovi Nemci Slovane, da jim urinejo v urade in šole nemščino, o kateri se trdi, da je najgrši jezik na svetu. Šole in oblasti v bivših svobodnih burskih ljudovladah imajo brezdvoybe namen, da uničijo nizozemsko narodnost v južni Afriki. In ne varamo se pač, če trdimo, da imajo tak namen angleška vlada in nje voditelji Chamberlain, Balfour, Milner in Kitchener. Živa želja, naj bi se vsi Buri prej ko slej prelevili v pristne Angleže in da bi iz njihovih žil zginila zadnja kapljica nizozemske krvi, ta želja napolnjuje srca vseh Angležev, to želi ves angleški narod. To tudi dokazuje angleško časopisje, ki z največjim navdušenjem pozdravlja ravno ti dve točki angleško burskega mirovnega dogovora.

In to angleško nasilstvo pozdravlja angleško časopisje v istem času, ko se ravno to angleško časopisje zavzemlje za nesrečni v Prusiji živeči del poljskega naroda in najostreje obsoja divjaško nastopanje oholih Prusov v znani vresenski aferi, ki še sedaj ni dovršena, marveč še vedno zahteva nove žrtve. Angleško časopisje najostreje napada pruske učitelje in sodnike, ki zatirajo Poljake na Pruskem, a isto časopisje brani sličen zločin v svojih novo podjarmenih naselbinah. Pa ogledati si hočemo tudi, kako zagovarja angleško časopisje krivico, ki jo hočejo premaganemu burskemu narodu naložiti angleški mogotci.

Angleško časopisje se sklicuje in dokazuje na dolgo in široko, da je največja dobrota za burski narod, če se prej ko mogoče oprime angleškega jezika in angleške kulture, ker s tem odprti bo Burom celi svet. Ravno tako zagovarjajo i oholi Nemci svoj ponemčevalni sistem napram Slovanom.

Ne varajmo sel Slično borbo, katero so napovedali oholi in zmage pijani Angleži nizozemskemu jeziku v Južni Afriki, čutijo tudi Poljaki na Pruskem in čutimo jo vsi Slovani v Avstriji. Nemški listi kličejo zdaj grom in strelo na an-

gleško okrutnost napram Burom, toda čez nekaj tednov kričali bodo zmagovalno, češ, tudi Angleži so sprevideli, da je najboljši način raznarodovanja oni, s katerim nemška oholost tlači Slovane v Prusiji in Avstriji. Z največjo zadovoljnostjo konstatiralo bode tako časopisje, da angleški zmagovavci nikakor niso bili sentimentalni takrat, ko se je šlo za to, v vsakem oziru stvoriti čvrsto in jednolično gospodstvo nad Buri.

A mi kot Slovenci in Slovani moramo najodločneje obsojati vsako narodno nasilje. Naši narodni nasprotniki so že itak brezobzirni dovolj, toda ko bodo videli, kako postopa na svojo svobodo ponosen angleški narod napram tudi svobodo ljubečemu burskemu narodu, postali bodo brez dvoma še brezobzirnejši. Za to moramo z največjo vnemo čuvati in z vso odločnostjo braniti našo predrago svetinjo, ki nas znači kot narod, našo milo materščino.

Svoboda pri vseh narodih na svetu je samo jedna in svoboda spaja narode. In kjer se omajajo temelji te svobode, tam čutijo posledice vsi zatirani narodi. Sila in krivica družijo silovite narode. Porazu Burov v njihovi borbi za neodvisnost in svobodo sledil bode čas novega nasilstva in absolutizma, zato vsi pošteno misleči Slovenci pozor in na boj i za brambo naše nam tako mile svetinje: našega jezika in naše narodnosti napram našim zatiralcem!

Poobčenje lekarn.

So gotova podjetja, katera redoma ne morejo odgovarjati svojemu namenu v roki posameznikov namreč ona, ki so namenjena v korist splošnosti. Taka podjetja so na pr. železnice, premogokopi itd. Po vsej pravici smemo šteti semkaj tudi lekarnе, ker njih namen je presplošen, da bi bile neka obrt posameznikov, od katerih oni sami koristijo dobivajo, a pri tem drugega namena ne poznajo. Da odgovarjajo svojemu namenu, mora ču-

„Birna.“

Kadar človek vidi kaj takega, kar se je že samemu pripetilo v življenju, obstopijo ga spomini in se mu eden pred drugim ponujajo liki vsiljivi branjevc, dotikajo se na lahko srčnih strun, in človeku privre iz duše vesel ali tožen spev, včasih pa se odpre zatvornica njegovih kletev in psovanj, dá se kadi.

Binkosti so. Birmančki stoje po cerkvi in naslednik apostolov jih potrjuje v veri. Sladkoginjini z „mokrimi“ očmi jih opazujejo liberalci, in spomin na ista otročja leta bi bil obogatil slovenski Parnas z novo globokolirično pesmijo, da niso v svoji „temeljiti“ študiji tega zakramenta predalec zabredli v simbolizmu, in si zagrenili spomine. V duhu so namreč obnovili dogodke politične birme, ko so se šli v začetku samo politične škofo, a pozneje celo birmance; in slednje jih peče, zelo peče. Človek bi jokaj, milo jokaj, ako bi solze kaj izdale, da bi se vrnili srečni časi, ko so gotovi ljudje ne z dvema prstoma, marveč z loparjem v roki gorjansko-neotesano birmovali nasprotnike, živeči v domišljiji, da za surove politične bunke nikdar ne dobe „revanche“. Birmanci so bili dolgo časa potrpežljivi in prenašali nelahke udarce škofov-

usurpatorjev. Slednjič so se pa čutili upravičene „nemaziljenim“ političnim škofom malce povrniti, kar so jim dali.

Viri nam pripovedujejo, da so nekje že nastopali taki politični škofi.

Bil je nekda človek, ki je menil imeti za vse življenje pravico druge birmovati. Kadar je hotel deliti klofute svoje birme, ni obul mehkih atlasastih čevljev, pošitih s zlatom, obul si je na debelo okovane cokolje, in ž njimi suval birmance. Po prejetih sunkih pa je hotel, da bi še vsak poljubil cokoljo. „Bate“ za druge ni poznal.

A obrnilo se je. Birma se mu je začela vračevati. Kadar je dobil gorke zaslužene klofute, planil je liki ranjen tiger, zgrabil slovansko bisernico in milo prosil narod bate, mehke bate, da bi si obrisal znamenja političnih klofut. A narod, ki ga je dobro spoznal, ga je začel sam birmovati in postavil na plano. Toda ni bilo še dovolj. Prav ta narod iztrgal mu je palico političnega škofa iz rok, dal mu mesto nje fižolovko.

To je bridko! —

Človek, ki imaš še kaj srca, umel boš „elegije“ globoki pomen.

Kaka bi morala biti birma po liberalnem „receptu“?

Taka-le n. pr.:

Škof naj bi stavil na botra za birmančka sledeča vprašanja:

„Ali veruješ, da so bili svetniki večji hinavci kakor liberalci, ki so po shodih bobnali na svoje versko prepričanje?“

„Ali obljubiš, da v papežu ne boš videl višjega, nego ‚izmeček človeštva‘, v duhovnikih ‚indijske podgane‘, ‚debeli Izrael‘, ‚žegnane lumpe‘ in ‚blagoslovljena ščeneta‘? V onih pa, ki so glasovali za hišo nesramnosti ‚nositelje morale‘?“

„Ali obljubiš, da se boš vzdržal smeha, kadar bomo mi ljudje vlekli, da je nemško-slovenska zveza velike koristi Slovincem?“

„Ali obljubiš, da boš trdno branil, kar se izvari v naši ‚kuhinji‘, bodisi da pišemo: slovenski gimnazij v Celju nima pomena?“

„Ali trdno veruješ, da je dolenski ‚Valvazor‘ v zgodovinskih lažeh proti cerkvi nezmotljiv, in da gori njegovo srce ‚najplemenitejše ljubezni‘ do kmeta?“

„Ako veruješ, poljubi političnemu škofu cokoljo.“

Liberalci pa bi pisali: Birma je vele-narodnega pomena.

